

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет економіки та управління
Кафедра економіки, підприємництва та маркетингу

СИЛАБУС

нормативного освітнього компонента

ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ
Підготовки магістра
спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність
освітньо-професійної програми Економіка підприємства

Силабус освітнього компонента «ЕКОНОМІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТОРГОВЕЛЬНИМ ПІДПРИЄМСТВОМ» підготовки магістра, галузі знань 07 Управління та адміністрування, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, за освітньою програмою Економіка підприємства.

Розробник: Павлов К.В., д.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми

Наталія ХОМІЮК

Силабус затверджено на засіданні кафедри економіки, підприємництва та маркетингу

протокол № 1 від 09.09.2022 р.

Завідувач кафедри

Олена ПАВЛОВА

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	Характеристика освітнього компонента
Заочна форма навчання	07 Управління і адміністрування 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність Економіка підприємств Другий (магістр)	Нормативна
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 1
		Семестр 1
ІНДЗ: немає		Лекції 10 год.
		Практичні 10 год.
		Самостійна робота 86 год.
	Консультації 14 год.	
	Форма контролю: Екзамен	
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладача

Павлов Костянтин Володимирович, д.е.н., професор кафедри економіки, підприємництва та маркетингу, моб. тел. +380972830808, pavlov.kostiantyn@vnu.edu.ua, G-411

Дні занять розміщено на <http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700>

III. Опис освітнього компонента

1.Анотація освітнього компонента. Опанування освітньою компонентою сприяє усвідомленню цілей соціального міждисциплінарного наукового дослідження, усвідомленню особистісних та пізнавальних навичок, необхідних для реалізації власного дослідницького потенціалу; ознайомленню з особливостями їх відпрацювання у процесі професійного навчання, формуванню наукової та економічної культури відпрацюванню практичних вмінь, спрямованих на виконання кваліфікаційних досліджень та наукових робіт як підсумку економічного дослідження. Розкривається роль управлінських засад як складової управління торговельним підприємством з метою ефективності певної відповідної підприємницької структури.

2.Мета і завдання освітнього компонента. Метою освітнього компонента є: сформувати у здобувачів освіти теоретичні знання і практичні навички щодо прийняття обґрунтованих управлінських рішень, виконання комплексних економічних розрахунків для забезпечення ефективного функціонування торгових підприємств різних форм власності та розмірів. Основні завдання вивчення освітнього компонента полягають в тому, щоб на належному рівні подати здобувачами освіти необхідний навчальний матеріал, максимально наближаючи запропоновані ситуації до дійсності, навчити їх спрямувати теорію на розвиток методів отримання, обробки і використання управлінської та економічної інформації в менеджменті підприємства та у забезпеченні законності господарської діяльності торгового підприємства згідно чинного законодавства.

3.Результати навчання (Компетентності)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та біржової діяльності або в процесі навчання, проведення досліджень та/або здійснення інновацій, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми.

ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків.

ЗК 6. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

Фахові компетентності

ФК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ФК 6. Здатність планувати і проводити наукові дослідження з використанням теоретичних та прикладних досягнень в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності.

ФК 11. Здатність до прийняття інвестиційних рішень щодо вибору напрямів та інструментів інвестування і організації управління інноваційно-інвестиційною програмою та інвестиційним портфелем підприємства.

Програмні результати

ПРН1. Вміти адаптуватися та проявляти ініціативу і самостійність в ситуаціях, які виникають в професійній діяльності.

ПРН2. Визначати, аналізувати проблеми підприємництва, торгівлі і біржової діяльності та розробляти заходи щодо їх вирішення.

ПРН 11. Впроваджувати інноваційні проекти з метою створення умов для ефективного функціонування та розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур.

ПРН 14. Моделювати і прогнозувати процеси розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур з використанням економіко-математичного інструментарію та інформаційних технологій.

ПРН 15. Уміння розраховувати потребу в інноваційних інвестиціях, здійснювати заходи із впровадження економічно обґрунтованих інновацій, уміння здійснювати моніторинг інновацій, розраховувати ефективність проектів, виконувати економічне оцінювання нововведень.

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи економічного управління торговим підприємством						
Тема 1. Підприємство як суб'єкт торговельної діяльності та об'єкт управління. Оптові та роздрібні торгівлі підприємства, особливості їх функціонування	10	2		8	1	ДС, О / 4 бали
Тема 2. Теоретичні засади управління торговим підприємством. Біржова торгівля: організація та управління	10	1		8	2	ДС, О / 4 бали
Тема 3. Формування та управління асортиментом торгового підприємства	10	1	1	8	2	ДС, О / 4 бали
Тема 4. Товарооборот торгового підприємства. Товарні запаси торгового підприємства. Товарне забезпечення торгового підприємства	10	2	2	6	1	ДС, О / 4 бали

Разом за модулем 1	40	6	3	30	6	16 балів
Змістовий модуль 2. Управління ресурсами, активами та дохідністю						
Тема 5. Персонал торгового підприємства та його мотивація	10	1	1	8	1	ДС, О / 3 бали
Тема 6. Необоротні активи торгового підприємства	10		1	8	1	ДС, О / 3 бали
Тема 7. Оборотні активи торгового підприємства	10	1	1	8	1	ДС, О / 3 бали
Тема 8. Поточні витрати торгового підприємства	10		1	8	1	ДС, О / 3 бали
Тема 9. Ціни та ціноутворення в торгівлі	10	1	1	8	2	ДС, О / 4 бали
Тема 10. Дохід і прибуток торгового підприємства	15	1	1	8	2	ДС, О / 4 бали
Тема 11. Ліцензування торговельної діяльності	15		1	8		ДС, О / 4 бали
Разом за модулем 2	80	4	7	56	8	24 бали
	Види підсумкових робіт (за потреби, на розсуд викладача, кафедри)					Бал
	Модульна контрольна робота					60 балів
Всього годин / Балів	120	10	10	58	14	100 балів

Форма контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, П – презентація роботи; Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання

У процесі виконання самостійної роботи здобувач освіти, використовуючи знання теоретичного матеріалу та набуті прикладні навички за фахом, має продемонструвати здібності до науково-дослідної роботи і вміння творчо мислити та вирішувати актуальні науково-прикладні завдання. Метою самостійної роботи є набуття здобувачами освіти практичних навичок щодо засвоєння знань з теорії розвитку інфраструктури товарного ринку, управління діяльністю підприємства в галузі просування, зберігання та продажу товарів і послуг, забезпечення потреб споживачів.

Для виконання роботи здобувач освіти обирає та опрацьовує теоретичне питання.

Теми самостійної роботи

1. Виникнення економічного управління підприємством як самостійного наукового напрямку.
2. Основні відмінності економічного управління від звичайної економічної роботи на підприємстві.
3. Загальна характеристика системи економічного управління підприємством.
4. Функції економічного управління підприємством.
5. Метаекономічного управління.
6. Прояв зворотного зв’язку в системі планування діяльністю підприємства.
7. Економічні показники: фінансові та не фінансові.
8. Подібність та відмінність економічних і фінансових показників підприємства.
9. Основний зміст функції регулювання.
10. Мета та особливості побудови «дерева цілей» діяльності підприємства.

11. Конфлікти цілей по вертикалі та по горизонталі.
12. Планування в умовах нестійкого й невизначеного середовища.
13. Технологічні особливості планування та ціноутворення в системі економічного управління підприємством.
14. Визначення нижнього розміру ціни продукції підприємства.
15. Стратегії визначення ціни продукції, що вільно обертається на ринку збуту. Використання цінової еластичності продукції при встановленні ціни на неї.
16. Практичне запровадження «теорії ігор» при плануванні у невизначених умовах.
17. Використання MAXIMIN, MINIMAX, MAXIMAX як критерій прийняття рішень.
18. Технологічні особливості контролю й регулювання в системі економічного управління підприємством.
19. Організація контролінгу на підприємстві. Роль контролінгу в системі економічного управління підприємством.
20. Організація обліку в системі управління підприємством
21. Предмет сучасної теорії прийняття рішень
22. Економічні показники, норми і нормативи та інструменти їх підтримки.
23. Неоднозначність понять «норми» і «нормативу» як інструментів підтримки економічного порядку на підприємстві.
24. Управління прибутком і факторами його формування.
25. Відмінність між визначенням прибутку як економічної категорії та як показника фінансової звітності підприємства.
26. Показники економічної стійкості, адаптації, безпеки.
27. Створення організаційних умов господарської самостійності підрозділів підприємства.
28. Підрозділ підприємства як структурна одиниця бізнесу
29. Особливості операційних бюджетів.
30. «Внутрішній оборот» витрат на підприємстві.
31. Методи розподілу непрямих витрат.
32. Основні етапи управління оборотним капіталом підприємства
33. Управління фінансуванням оборотних коштів підприємства.
34. Моделі фінансування оборотних активів.
35. Сутність завдання з балансування фінансування оборотних активів підприємства.
36. Інвестиційний портфель підприємства: сутність та принципи управління.
37. Задачі та сфери здійснення інвестиційної діяльності на підприємстві.

IV. ПОЛІТИКА ОЦІНЮВАННЯ

Політика викладача щодо здобувача освіти. Відвідування занять є обов'язковою складовою вивчення освітнього компонента. Про відсутність з поважних причин здобувачі освіти зобов'язані доводити до відома викладача заздалегідь. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, карантин, міжнародна мобільність) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із деканатом та викладачем.

Політика щодо академічної доброчесності. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату. Списування під час контрольних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-1 бал). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо зарахування результатів формальної, неформальної та інформальної освіти. Результати навчання, здобуті шляхом формальної, неформальної та/або інформальної освіти, визнаються в ВНУ імені Лесі Українки шляхом валідації

(https://vnu.edu.ua/sites/default/files/2021-02/Polozhennia_%20vyznannia_rezultativ_navchannia_formalnoi.pdf).

Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, контрольній роботі тощо, які передбачені силабусом освітнього компонента.

Визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті, відбувається в семестрі, що передує семестру початку вивчення освітнього компонента, або першого місяця від початку семестру, враховуючи ймовірність не підтвердження здобувачем результатів такого навчання.

V. ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ

Підсумковий контроль проводиться у формі усного семестрового екзамену згідно затвердженого розкладу.

Підсумкова семестрова оцінка з освітнього компонента (за 100-бальною шкалою) визначається двома способами як сума трьох складових: 40 балів за поточне оцінювання і 60 балів за модульні контрольні роботи або 40 балів за поточне оцінювання та 60 балів за іспит.

Підсумкова семестрова оцінка виставляється без складання іспиту, якщо здобувач освіти успішно виконав усі завдання, передбачені силабусом освітнього компонента, і набрав при цьому 75 балів і більше. Така оцінка виставляється у день проведення екзамену за умови обов'язкової присутності здобувача освіти. У разі незадовільної підсумкової семестрової оцінки, або за бажання підвищити рейтинг, здобувач освіти складає екзамен (60 балів), а його результат за модульні контрольні роботи анулюється.

Перелік питань на екзамен

1. Роль функції обліку у здійсненні контролю над діяльністю підприємства.
2. Функція мотивації та її вплив на досягнення цілей діяльності підприємства.
3. Результати економічної діяльності підприємства: ЕВІТДА, EVA, MVA, CVA.
4. Технологія встановлення економічних цілей діяльності підприємства.
5. Основні риси технології економічної роботи в межах системи економічного управління підприємством.
6. Виділення «встановлення цілей» як окремої функції економічного управління підприємством.
7. Методи порівняльного аналізу.
8. Аналіз фінансових звітів підприємства. Методи аналізу звітності.
9. Склад довгострокових активів.
10. Горизонтальний аналіз звітних показників підприємства.
11. Вертикальний аналіз звітних показників підприємства.
12. Показники доходів. Показники витрат підприємства. Показники прибутку.
13. Система коефіцієнтів діагностики фінансового стану підприємства.
14. Економічне управління підприємством як система і процес. Відмінності ек
15. Організаційна структура економічного управління підприємством. Основні завдання зі створення системи економічного управління підприємством, які покладено на функцію організації.
16. Коефіцієнтний аналіз фінансового стану підприємства.
17. Основні переваги та недоліки коефіцієнтного аналізу фінансового стану підприємства.
18. Рейтингова оцінка фінансового стану підприємства.
19. Задачі управління інвестиційним портфелем для підприємства та для фінансового інвестора.
20. Поняття грошових потоків підприємства і проблематика управління ними
21. Основи управління грошовими потоками підприємства.
22. Сприяння посиленню вхідного грошового потоку підприємства.
23. Критерії вирішення задачі оптимізації грошових потоків підприємства.

24. Поняття оборотного капіталу та управління ним.
25. Принципи формування інвестиційного портфелю підприємства.
26. Джерела, що застосовують для фінансування інвестиційної діяльності.
27. «Просторова» та часова оптимізація при складанні інвестиційного портфелю підприємства
28. Основи оцінки ефективності проектів та інвестиційного портфелю підприємства.
29. Показники ефективності інвестиційних проектів: абсолютні та відносні.
30. Підвищення інвестиційної привабливості підприємства.
31. Вимоги до підприємства – об'єкта інвестування з боку банку і небанківського фінансового інвестора.
32. Привабливість українських підприємств для зарубіжних інвесторів.

VI. Шкала оцінювання

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка	Оцінка за шкалою ECTS	
		оцінка	пояснення
90–100	Відмінно	A	відмінне виконання
82–89	Дуже добре	B	вище середнього рівня
75–81	Добре	C	загалом хороша робота
67–74	Задовільно	D	непогано
60–66	Достатньо	E	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	Незадовільно	Fx	Необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна

1. Бердар М. Фінанси підприємств: навч. посіб. К.: ЦНЛ, 2019. 352 с.
2. Господарський кодекс України (2003). URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
3. Господарське право. Загальна частина: підручник. К.: Ліра-К, 2021. 448 с.
4. Мельничук Н., Непочатенко О. Фінанси підприємств. К.: ЦНЛ, 2019. 504 с.
5. Моргулець О.Б. Менеджмент у сфері послуг. К.: ЦНЛ. 2019. 384 с.
6. Назарчук Т., Косіюк О. Менеджмент організацій. К.: ЦНЛ. 2018. 560 с.
7. Національний стандарт України. Роздрібна та оптова торгівля. Терміни та визначення понять. ДСТУ 4303:2004. URL: <https://www.profiwins.com.ua/uk/directories1/dstu4303.html>
8. Організація торгівлі: підручник. Алопій В.В., Міщук І.П., Ребицький В.М., Рудницький С.І., Хом'як Ю.М. К.: ЦНЛ. 2019. 632 с.
9. Податковий кодекс України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>
10. Постанова Кабінету Міністрів України No 371 від 20.08.2014 р «Про затвердження Положення про Державну регуляторну службу України». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/371-2014-%D0%BF#Text>
11. Сахно Є.Ю., Дорош М.С., Ребенко А.В. Менеджмент сервісу: теорія та практика. К.: ЦНЛ. 2019. 328 с.
12. Хачатрян В.В., Кріт І.О. Трудові ресурси торговельного підприємства в умовах економічної кризи. URL: [http://intkonf.org/hachatryan-vv-krit-io-trudovi-resursi-torgovelnogo-pidprijemstva-v-umovah-](http://intkonf.org/hachatryan-vv-krit-io-trudovi-resursi-torgovelnogo-pidprijemstva-v-umovah-ekonomichnoyi-krizi)

13. Швидка Т.І. Господарське право (в схемах і таблицях). К.: Право, 2020. 128 с.
14. Ясишена В.В. Принципи облікової політики нематеріальних активів. *Інноваційна економіка*. 2019. №3-4 (79). С. 156-162.

Додаткова

15. Білоцерківський О.Б. Сучасний стан і тенденції розвитку торговельної галузі України. *Держава та регіони. Сер. Економіка та підприємництво*. 2020. № 3 (114), ч.2. С.123-128.
16. Бойчик І.М., Собко О.М., Спьяк Г.І. Рівень та якість торговельного обслуговування: сутність та співвідношення понять. *Інноваційна економіка*. 2021. № 3-4. С.118-123
17. Данило С.І. Ефективність інновацій в роздрібній торгівлі. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 3(137). С. 50-53. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20193\(137\)/sep20193\(137\)_050_DanyloSI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20193(137)/sep20193(137)_050_DanyloSI.pdf)
18. Мокляк М.В., Сафонов М.С., Максименко Є.М. Аналіз методів формування асортиментної політики торгового підприємства. *Інфраструктура ринку*. 2019. Вип.27. С.204-209. URL: http://www.market-infr.od.ua/journals/2019/27_2019_ukr/33.pdf
19. Ровенська В.В., Буркацький Ю.Ю. Аналіз сучасного стану розвитку торговельної галузі України. *Економічний вісник Донбасу*. 2019. № 2(56). С.145-150
20. Сьомкіна Т.В., Гужавіна І.В., Згурська О.М. Методологічні засади управління прибутком торговельного підприємства. *Економіка. Менеджмент., Бізнес*. 2020. №1(31). С. 107- 113.

Інформаційні ресурси

21. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbu.gov.ua/>
22. Бібліотека ім. В.Г. Короленко. URL: <http://korolenko.kharkov.com/>
23. Нормативно-правова база України URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/>
24. Державний служба статистики URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
25. Інформаційні ресурси у цифровому репозиторії бібліотеки ВНУ імені Лесі Українки. URL: <https://evnuir.vnu.edu.ua>
26. Кабінет Міністрів України. URL: <http://www.kmu.gov.ua/>.